

WPŁYW WARUNKÓW METEOROLOGICZNYCH OKOLIC OLSZTYNA NA PRZEZIMOWANIE NIEKTÓRYCH CEBULOWYCH ROŚLIN OZDOBNYCH

Jadwiga Ważbińska¹, Andrzej Brych¹, Barbara Banaszkiewicz²

¹Katedra Ogrodnictwa, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

²Katedra Meteorologii i Klimatologii, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Wstęp

Odporność roślin na przemarzanie ma duże znaczenie przy zagospodarowywaniu roślin cebulowych w ogrodach przydomowych, parkach i zieleni miejskiej. Znajomość tej cechy pozwala na prawidłowy dobór roślin w taki sposób, aby straty na skutek niskich temperatur w okresie zimy i przedwiośnia były jak najmniejsze [WAŻBIŃSKA i in. 2002].

W Polsce istnieją dobre warunki klimatyczno-glebowe do uprawy roślin cebulowych. Szczególnie korzystnym rejonem reprodukcji tulipanów i narcyzów są tereny Żuław Wiślanych [SZLACHETKA 1989]. Z powodzeniem można je uprawiać w okolicach Szczecina, Koszalina oraz Warszawy [SZLACHETKA 1981; SZLACHETKA, DROZD 1990; SZLACHETKA, ROMANOWSKA 1990]. Badania prowadzone przez HETMANA [1976] i LASKOWSKĄ [1992] wykazały możliwość ich uprawy na Lubelszczyźnie.

Warunki klimatyczne na Pojezierzu Warmińsko-Mazurskim, w porównaniu z centralną częścią Polski, charakteryzują się niższymi temperaturami oraz wyższymi opadami, a także krótszym okresem wegetacji [NOWICKA, GRABOWSKA 1989; GRABOWSKI 1994]. Istnieje obawa, że w tej części Polski znaczna część roślin cebulowych może przemarzać. Nie ma na ten temat żadnych doniesień w literaturze, dlatego podjęto badania nad wpływem warunków meteorologicznych okolic Olsztyna na przezimowanie niektórych roślin cebulowych i bulwiastych. Uzyskane wyniki mogą mieć praktyczne zastosowanie w produkcji ogrodniczej na tych terenach.

Materiał i metody

W latach 1998–2001 w Zakładzie Dydaktyczno-Doświadczalnym Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie przebadano przezimowanie niektórych ozdobnych roślin cebulowych i bulwiastych. Badaniami objęto: narcyzy: 'Cheerfulness', 'Yellow Cheerfulness', 'Golden Ducat', 'Tahiti', 'Geranium', 'Scarlet Gem', 'Carlton' i 'Gigantic Star'; cebulicę syberyjską (*Scilla sibirica* HAW.) 'Blue'; cebuli-

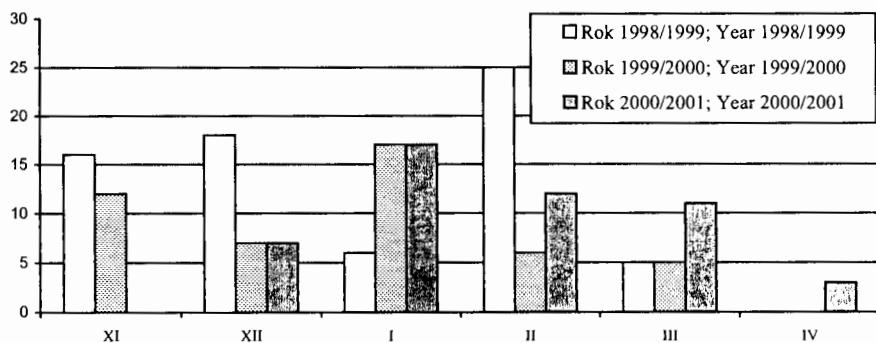
cę dzwonkową (*Scilla campanulata* AIT.): 'White Triumphator', 'Blue Giant' i 'Queen of the Pink'; czosnek złocisty (*Allium moly* L.); czosnek czarnopurpurowy (*Allium atropurpureum* WALDST. et KIT.) i czosnek aflatuneński (*Allium aflatunense* B. FEDTSCH.) 'Purple Sensation'; krokusa wiosennego (*Crocus vernus* (L.) HILL.) 'Purpureus Grandiflorus'; *Crocus Chrysanthus* (HERB.) HERB. 'Blue Pearl' i 'Zwanenburg Bronze' oraz śnieżnika olbrzymiego (*Chionodoxa gigantea* WHITTALL) i śnieżnika lśniącego (*Chionodoxa luciliae* BOISS.).

Doświadczenie założono na glebie średnio zwięzłej (wytworzonej z piasku słabo gliniastego, należącej do IV klasy użytków rolnych) w układzie losowanych podbloków, w trzech powtórzeniach. Jedno powtórzenie stanowiło poletko o powierzchni 1 m², na którym znajdowało się 36–49 cebul lub bulw.

W pierwszym roku badań cebule i bulwy wysadzono do gruntu 15 października, a w latach następnych około 20 września. Poletek z roślinami na zimę nie przykrywano, ani nie ściółkowano.

Wiosną obliczano procent cebul i bulw, które przezimowały (przez porównanie liczby cebul i bulw wysadzonych jesienią do liczby roślin rozpoczynających vegetację). Uzyskane wyniki opracowano statystycznie metodą analizy wariancji, a do oceny różnic między średnimi użyto testu Duncana przy poziomie prawdopodobieństwa $p = 0,05$.

Opracowanie opiera się o wyniki pomiarów meteorologicznych na terenie Tomaszkowa k/Olsztyna. Charakterystykę temperatur powietrza (średnia, maksymalna i minimalna oraz minimalna przy powierzchni gruntu) przedstawiono w dekadach oraz jako wartości średnie miesięczne (tab. 1). Natomiast przy badaniu temperatur gleby na głębokościach: 5, 10 i 20 cm zdecydowano się na wartości pentadowe (5 dni) ze względu na bardziej szczegółową charakterystykę warunków meteorologicznych (tab. 2). Opady atmosferyczne przedstawiono w dekadach oraz obliczono sumy miesięczne (tab. 3). Ponadto przedstawiono liczbę dni z okrywą śniegową w miesiącu (rys. 1) oraz grubość okrywy śniegowej w miesiącu (rys. 2). Warunki meteorologiczne w Tomaszkowie k/Olsztyna w okresie badań (1998–2001) porównywano z wartościami średnimi z wielolecia 1961–1990 dla tej miejscowości.

Rys. 1. Liczba dni z okrywą śniegową w latach 1998–2001 wg Stacji Meteorologicznej w Tomaszkowie k/Olsztyna.

Fig. 1. Number of days with snow cover during the years 1998–2001 according to Meteorological Station in Tomaszkowo near Olsztyn

Tabela 1; Table 1

Temperatury powietrza w okresie od września do kwietnia w latach 1998–2001 wg Stacji Meteorologicznej w Tomaszkwie k/Olsztyna
 Air temperatures during the period from September through April in the years 1998–2001
 according to the Meteorological Station in Tomaszkowo near Olsztyn

Miesiąc Month	Średnia dekadowa Decade average			Średnia miesięczna Month average	Średnia dekadowa; Decade average			Średnia miesięczna Month average	Średnia dekadowa Decade average			Średnia miesięczna Month average	Średnia temperatura z lat 1961–1990 Average temperature for the years 1961–1990
	I	II	III		I	II	III		I	II	III		
	sezon 1998–1999; season 1998–1999				sezon 1999–2000; season 1999–2000				sezon 2000–2001; sSeason 2000–2001				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Temperatura średnia (°C); Mean temperature (°C)													
IX	13,3	13,0	11,3	12,5	16,4	12,4	15,6	14,8	12,7	9,6	8,6	10,3	12,5
X	4,8	7,7	7,8	6,8	10,9	5,4	6,1	7,4	12,8	10,5	9,0	10,7	7,8
XI	2,0	-3,8	-7,2	-3,0	5,5	-0,8	0,4	1,7	7,4	4,6	5,0	5,7	2,8
XII	-7,7	-0,2	0,0	-2,6	3,5	1,3	-2,6	0,6	4,5	3,0	-3,0	1,4	-1,3
I	0,5	-7,0	-2,1	-0,8	-0,4	-1,4	-2,1	-1,3	0,0	-2,1	-1,0	-1,1	-3,0
II	-2,3	-5,3	0,7	-2,5	1,5	-0,3	-0,3	0,4	-2,2	1,2	-3,8	-1,6	-2,8
III	4,0	-0,2	6,8	3,7	2,0	-0,5	4,3	2,0	-0,3	3,6	-1,1	0,7	1,0
IV	8,1	7,1	10,0	8,4	4,4	10,6	17,1	10,7	8,7	3,1	9,7	7,2	6,5
Temperatura maksymalna (°C); Maximum temperature (°C)													
IX	18,9	17,4	16,3	17,5	22,1	18,4	20,1	20,2	17,1	13,3	15,5	15,3	12,5
X	8,4	12,0	10,1	10,2	14,2	8,7	9,4	10,7	17,0	14,4	12,9	14,7	7,8
XI	4,1	-2,0	-3,8	-0,6	7,8	1,5	1,8	3,7	10,2	6,7	6,4	7,8	2,8
XII	-4,9	2,0	2,5	-0,1	5,6	2,9	-1,3	2,3	6,1	4,8	-1,9	2,8	-1,3
I	2,9	1,8	1,3	2,0	1,9	0,2	-1,3	0,2	1,4	-0,9	0,2	0,3	-3,0
II	1,0	-1,5	2,5	0,6	5,7	2,4	3,7	3,9	1,2	3,5	-0,9	1,4	-2,8
III	7,3	3,6	12,7	8,0	4,2	2,1	7,7	4,8	3,5	6,4	2,9	4,2	1,0
IV	14,3	11,0	14,2	13,1	9,2	17,0	24,2	16,8	13,6	5,9	12,9	10,8	6,5

cd.tab. 1; Table 1 contd.													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Temperatura minimalna (°C); Minimum temperature (°C)													
IX	7,6	10,3	7,4	8,4	11,1	7,7	12,1	10,3	9,0	7,2	4,0	6,7	12,5
X	0,9	5,1	5,5	4,0	9,0	3,8	3,3	5,0	10,2	8,2	5,5	7,9	7,8
XI	0,7	-4,1	-10,6	-5,1	5,0	-2,2	-2,1	0,2	5,8	2,6	3,9	4,0	2,8
XII	-10,6	-3,1	-1,6	-4,7	1,1	0,7	-3,7	-0,8	3,0	2,7	-4,5	0,1	-1,3
I	-1,5	-3,1	-3,2	-3,1	-3,4	-5,5	-8,1	-5,5	-1,4	-3,1	-2,4	-2,3	-3,0
II	-4,7	-9,2	-1,2	-5,1	0,4	-3,0	-5,1	-2,2	-5,4	-1,0	-6,1	-4,2	-2,8
III	1,7	-2,6	1,9	0,4	0,5	-2,1	0,9	-0,1	-4,2	2,3	-4,8	-2,1	1,0
IV	2,3	4,8	6,5	4,4	1,1	4,0	10,4	5,4	5,0	0,5	5,1	3,7	6,5
Temperatura minimalna przy powierzchni gruntu (°C); Minimum temperature at ground surface level (°C)													
IX	7,2	8,9	6,6	7,5	3,5	-0,6	5,5	2,8	7,1	5,2	1,6	4,6	12,5
X	1,0	3,4	4,7	3,1	2,7	-4,3	-3,4	-1,7	6,9	6,4	4,5	5,9	7,8
XI	-0,2	-5,4	-11,5	-5,7	-1,1	-7,8	-5,7	-4,9	4,5	1,9	3,7	3,4	2,8
XII	-12,9	-2,8	-2,9	-6,1	-2,1	-3,9	-6,4	-4,2	2,6	1,3	-5,5	-0,7	-1,3
I	-1,6	-4,4	-5,6	-3,9	-2,8	-6,3	-8,7	-6,0	-1,5	-4,5	-2,3	-2,7	-3,0
II	-6,4	-10,6	-1,7	-6,5	-0,4	-3,2	-3,6	-2,4	-6,2	-2,1	-10,2	-5,9	-2,8
III	1,0	-4,3	0,2	-1,0	-1,0	-4,7	0,7	-1,6	-5,7	0,8	-6,2	-3,8	1,0
IV	-0,1	2,6	4,4	2,3	0,1	3,3	7,4	3,6	2,7	-1,3	6,1	2,5	6,5

Tabela 2; Table 2

Temperatury gleby na głębokości 5, 10 i 20 cm w okresie od października do marca.
w latach 1998–2001 wg Stacji Meteorologicznej w Tomaszkwie k/Olsztyna

Soil temperatures at 5, 10 and 20 cm in the period
from October through March during the years 1998–2001 according to the Meteorological Station in Tomaszkowo near Olsztyn

Miesiąc Month	Średnia temperatura gleby na głębokości 5 cm Mean soil temperature at 5 cm						Średnia temperatura gleby na głębokości 10 cm Mean soil temperature at 10 cm						Średnia temperatura gleby na głębokości 20 cm Mean soil temperature at 20 cm					
	średnie pentadowe; pentads average						średnie pentadowe; pentads average						średnie pentadowe; pentads average					
	I	II	III	IV	V	VI	I	II	III	IV	V	VI	I	II	III	IV	V	VI
Rok 1999/2000; Year 1999/2000																		
X	8,2	8,1	9,1	8,3	8,8	7,5	8,8	8,4	9,3	8,6	8,9	7,8	9,9	8,9	9,7	9,2	9,1	8,4
XI	5,7	3,6	2,1	1,3	0,1	-0,1	6,0	4,0	2,5	1,7	0,5	0,2	6,7	5,0	3,3	2,5	1,4	1,0
XII	-0,4	-0,2	-0,2	0,2	0,2	1,1	0,0	0,0	0,0	0,4	0,5	1,1	0,7	0,6	0,6	0,8	1,0	1,4
I	0,0	1,8	0,0	0,0	0,0	0,2	0,3	1,9	0,3	0,2	0,2	0,5	0,8	2,0	0,8	0,6	0,6	0,8
II	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
III	-0,1	1,6	0,8	1,3	2,6	7,1	0,1	1,6	1,0	1,3	2,5	6,8	0,4	1,5	1,3	1,4	2,4	6,0
Rok 2000/2001; Year 2000/2001																		
X	13,9	11,1	9,5	7,1	5,6	8,0	14,2	11,6	9,8	7,6	5,9	8,2	14,6	12,4	10,7	8,6	6,7	8,5
XI	7,5	5,3	2,9	0,6	0,1	2,2	7,7	5,8	3,4	1,2	0,7	2,0	8,2	6,7	4,4	2,4	1,8	2,5
XII	1,7	2,5	2,2	1,2	0,2	1,6	1,7	2,3	2,0	1,4	0,7	1,7	2,3	2,5	2,4	2,1	1,8	2,2
I	2,8	3,0	2,9	2,6	2,3	2,7	2,4	2,6	2,5	2,3	2,1	2,4	2,6	2,7	2,7	2,6	2,5	2,6
II	1,7	2,1	1,5	0,5	-0,3	2,4	1,7	2,0	1,6	0,9	0,4	2,2	2,3	2,4	2,2	1,9	1,6	2,5
III	1,5	1,8	1,2	0,0	1,4	2,8	1,6	1,8	1,4	0,6	1,5	2,5	2,2	2,3	2,1	1,7	2,2	2,7
Rok 1998/1999; Year 1998/1999																		
X	13,2	12,0	11,3	10,2	7,8	9,3	13,0	12,2	11,4	10,5	8,2	9,5	12,8	12,7	11,6	11,0	8,9	9,7
XI	8,5	7,8	5,6	5,7	6,4	5,0	8,8	8,1	6,0	6,0	6,5	5,3	9,4	8,6	6,8	6,6	6,8	5,9
XII	5,4	4,8	5,9	2,3	-0,2	-0,2	5,6	5,0	6,1	2,9	0,4	0,2	6,1	5,5	6,4	3,9	1,5	1,0
I	-0,2	-0,2	-0,3	-0,4	-0,5	-0,5	0,3	0,4	0,2	0,2	0,2	0,4	1,2	1,4	1,0	1,0	1,0	1,4
II	-3,9	-0,3	-0,5	-1,2	-3,0	-3,7	0,0	0,4	0,3	0,3	0,1	0,0	1,1	1,3	1,3	1,3	1,2	1,1
III	-1,6	-2,2	0,9	-0,9	-2,4	-1,8	1,8	1,4	3,5	2,3	1,3	1,7	2,9	2,5	4,6	3,4	2,4	2,8

Tabela 3; Table 3

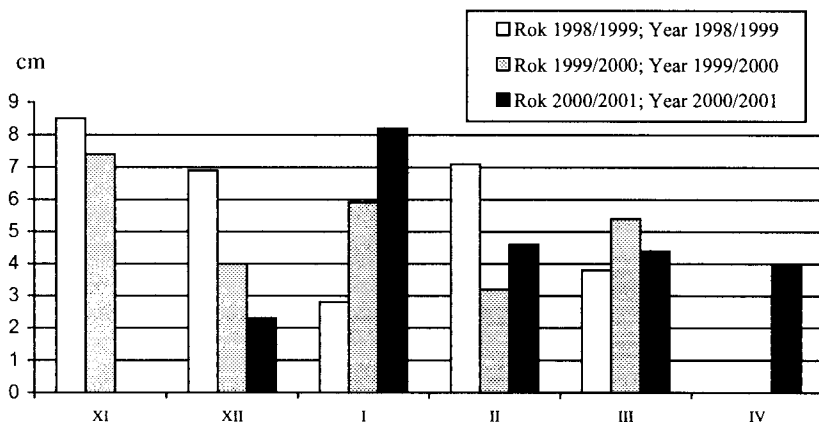
Opady atmosferyczne w okresie od września do kwietnia, w latach 1998–2001
wg Stacji Meteorologicznej w Tomaszkowie k/Olsztyna

Precipitations from September through April during the years 1998–2001
according to the Meteorological Station in Tomaszkowo near Olsztyn

Miesiąc Month	Opady atmosferyczne (mm); Precipitations (mm)												Opady z wielo- lecia 1961–1990 Precipitations during the years 1961–1990
	suma dekadowa decade total			suma miesięczna month total	suma dekadowa decade total			suma miesięczna month total	suma dekadowa decade total			suma miesięczna month total	
	I	II	III		I	II	III		I	II	III		
	sezon 1998–1999; season 1998–1999				sezon 1998–1999; season 1998–1999				sezon 1998–1999; season 1998–1999				
IX	0,3	20,5	0,0	20,8	3,6	0,0	10,4	14,0	17,9	31,7	0,0	49,6	58,8
X	18,1	7,6	26,2	51,9	19,6	30,8	9,4	59,8	0,9	0,0	1,8	2,7	46,6
XI	30,4	8,6	1,0	40,0	10,8	21,1	2,1	34,0	31,7	3,3	11,2	37,8	51,3
XII	4,8	22,5	5,0	32,3	20,4	9,2	2,1	31,7	5,5	11,2	20,5	37,2	37,4
I	10,0	8,9	1,6	20,5	9,0	9,4	16,9	35,3	4,6	5,4	6,7	16,7	28,3
II	9,4	3,3	8,1	20,8	25,9	10,8	3,1	39,8	4,1	3,9	5,4	13,4	19,5
III	17,6	1,9	8,6	28,1	33,6	9,1	5,8	48,5	6,5	32,0	2,7	41,2	24,9
IV	20,0	58,5	20,8	99,3	1,2	17,2	2,4	20,8	8,4	22,1	24,4	54,9	32,8

Charakterystyka warunków meteorologicznych w okresie badań w Tomaszkanie k/Olsztyna

W pierwszym roku badań (1998/1999) w październiku temperatura średnia miesięczna powietrza wynosiła $6,8^{\circ}\text{C}$ przy średniej z wielolecia wynoszącej $7,8^{\circ}\text{C}$, zaś temperatura gleby na głębokości 5 cm wahała się od $7,5$ do $9,1^{\circ}\text{C}$, a na głębokości 10 cm od $7,8$ do $9,3^{\circ}\text{C}$ (tab. 1 i 2). W miesiącu tym wystąpiły obfite opady wynoszące 51,9 mm, wyższe od sumy z wielolecia o 5,3 mm (tab. 3). W listopadzie temperatura powietrza utrzymywała się na poziomie od $-7,2$ do $2,0^{\circ}\text{C}$, a temperatura gleby na głębokości 5 i 10 cm wynosiła średnio $2,1^{\circ}\text{C}$ i $2,5^{\circ}\text{C}$. Na przełomie listopada i grudnia nastąpiło znaczne ochłodzenie, ale podczas minusowej temperatury przygruntowej ($-11,5$, $-12,9^{\circ}\text{C}$), glebę chroniła pokrywa śniegowa o grubości od 6,9 do 8,5 cm (rys. 2). W drugiej połowie grudnia gleba odmrzała, a dodatnia temperatura na głębokości 5 cm utrzymywała się do końca stycznia na poziomie od $0,0$ do $1,8^{\circ}\text{C}$. W rozpatrywanym okresie zanotowano około 17 dni z pokrywą śniegową, a grubość okrywy śniegowej wahała się w granicach od 2,8 do 6,9 cm (rys. 1 i 2).

Rys. 2. Grubość okrywy śniegowej (cm) w latach 1998–2001 wg Stacji Meteorologicznej w Tomaszkanie k/Olsztyna

Fig. 2. Snow cover (cm) during the years 1998–2001 according to Meteorological Station in Tomaszkowo near Olsztyn

W drugim roku badań (1999/2000), w październiku średnia temperatura powietrza wynosiła $7,4^{\circ}\text{C}$ przy średniej z wielolecia wynoszącej $7,8^{\circ}\text{C}$ (tab. 1). Natomiast gleba na głębokości 5 cm miała temperaturę średnią równą $9,2^{\circ}\text{C}$ (tab. 2). Opady atmosferyczne okazały się w tym miesiącu wyższe od sumy z wielolecia o 13,2 mm, kształtując się na poziomie 59,8 mm (tab. 3). Najniższą temperaturę przy gruncie zanotowano w trzeciej dekadzie stycznia ($-8,7^{\circ}\text{C}$). Temperatura gleby w tym okresie na głębokości 5 cm utrzymywała się na poziomie od $2,3$ do $2,7^{\circ}\text{C}$. Gleba w miesiącach zimowych (grudzień, styczeń i luty) nie zamarzała, a grubość pokrywy śniegowej wahała się w granicach od 3,2 do 5,9 cm przy liczbie dni z pokrywą śniegową od 6 do 17 (rys. 1 i 2).

W trzecim roku badań (2000/2001) w październiku temperatura średnia powietrza wynosiła $10,7^{\circ}\text{C}$ i okazała się wyższa od średniej wieloletniej o $2,9^{\circ}\text{C}$,

zaś temperatura gleby na głębokości 5 i 10 cm wynosiła średnio 10,6°C i 10,8°C (tab. 1 i 2). W omawianym miesiącu zanotowano zaledwie 2,7 mm opadów, przy średniej z wielolecia wynoszącej 46,6 mm. W listopadzie warunki wilgotnościowe gleby wyraźnie się poprawiły. Opady atmosferyczne w tym miesiącu ukształtowały się na poziomie 37,8 mm, o 13,5 mm mniej od sumy opadów z lat 1961–1990. W listopadzie temperatura powietrza i gleby systematycznie się obniżała. W piątej pentadzie grudnia temperatura gleby na głębokości 5 cm wynosiła $-0,2^{\circ}\text{C}$ i na zbliżonym poziomie utrzymywała się w miesiącu styczniu ($-0,3^{\circ}\text{C}$), na co mogła mieć wpływ okrywa śniegowa (rys. 1 i 2). W lutym przy gruncie spadki temperatur dochodziły do $-10,2^{\circ}\text{C}$, ale temperatura gleby na głębokości 5 cm w omawianym miesiącu, nie była niższa niż $-3,9^{\circ}\text{C}$. Grubość okrywy śniegowej w miesiącach zimowych (grudzień, styczeń i luty) wahała się w granicach od 2,3 do 8,2 cm przy liczbie dni z pokrywą śniegową od 7 do 17 (rys. 2).

Wyniki i dyskusja

W badanych latach (1998–2001) przezimowało średnio od 95,0 do 96,6% narcyzów (tab. 4).

Tabela 4; Table 4

Procent przezimowania narcyzów
w warunkach okolic Olsztyna w latach badań 1998–2001

Percentage of *Narcissus* that overwintered under the conditions
in the vicinity of Olsztyn during the years of study 1998–2001

Grupy Groups	Odmiany Cultivars (A)	Lata badań; Years of study (B)			Średnie dla odmian; Mean values for cultivars (A)
		1998/1999	1999/2000	2000/2001	
		Odmiany x lata badań Cultivar x year of study			
Pełne; Full	Cheerfulness	95,4ab	93,5ab	93,5ab	94,1ab
	Yellow Cheerfulness	92,6ab	92,6ab	92,6ab	92,6a
	Golden Ducat	97,2ab	91,7ab	94,4ab	94,4ab
	Tahiti	99,1ab	97,2ab	98,1ab	98,1 b
Tazetta; Tazetta	Geranium	91,7ab	92,6ab	90,7a	91,7a
	Scarlet Gem	99,1ab	97,2ab	97,2ab	97,8b
Wielkoprzykoronkowe Large corolla pendage	Carlton	98,1ab	98,1ab	97,2ab	97,8b
	Gigantic Star	100,0b	97,2ab	98,1ab	98,4b
Średnie dla lat; Mean values for years (B)		96,6 a	95,0 a	95,2 a	
NIR _{0,05} dla A = 4,47; dla B = różnice nieistotne; dla AB = 8,42 LSD _{0,05} for A = 4.47; for B = insignificant; for AB = 8.42					

Średnie oznaczone tą samą literą nie różnią się istotnie przy poziomie prawdopodobieństwa $p = 0,05$
Mean values identified by the same letter do not differ significantly at the significance level $p = 0.05$

Wyjątek stanowiła odmiana 'Gigantic Star', z grupy Wielkoprzykoronkowych, która w pierwszym roku badań (1998/1999) przezimowała w 100%, a w drugim (1999/2000) i trzecim (2000/2001) roku w 97,2% i 98,1%. Średnio w trzech latach stopień przezimowania wynosił 98,4%. Podobny procent przezimo-

wania stwierdzono u odmian: 'Tahiti' (98,1%), 'Scarlet Gem' (97,8%) i 'Carloton' (97,8%). Na wysoki procent przezimowania odmiany 'Gigantic Star' (100%) w pierwszym roku badań (1998/1999) mogły wpłynąć temperatura i opady atmosferyczne (tab. 1, 2, 3). W październiku temperatura średnia z trzech dekad wyniosła 6,8°C (tab. 1), zaś temperatura gleby na głębokości 10 cm wahała się od 7,8 do 9,3°C (tab. 2). W miesiącu tym wystąpiły obfite opady wynoszące 51,9 mm, wyższe od sumy z wielolecia o 5,3 mm (tab. 3). Natomiast na przełomie listopada i grudnia podczas minusowej temperatury przygruntowej (-11,5; -12,9°C), glebę przed zamarzaniem chroniła okrywa śnieżna (rys. 1 i 2).

Najstabiliej z badanych odmian przezimowały 'Geranium' (91,7%) i 'Yellow Cheerfulness' (92,6%), (tab. 4). Zbliżone wyniki uzyskała WAŻBIŃSKA i in. [2002]. Na słabe przezimowanie odmiany 'Geranium' w trzecim roku badań (90,7%), mogła wpłynąć październikowa susza (tab. 3). W miesiącu tym spadło zaledwie 2,7 mm deszczu, przy średniej z wielolecia wynoszącej 46,6 mm. Za taką tezę przemawiają wyniki badań GONIEWICZA i in. [1976/1977] oraz STROJNEGO [1975], którzy stwierdzili, że niska wilgotność podłoża wyraźnie ogranicza lub uniemożliwia ukorzenianie narcyzów. Wpływ warunków meteorologicznych na wzrost i plonowanie narcyzów badali m. in. HANKS [1996], SZLACHETKA i ROMANOWSKA [1990]. Autorzy ci twierdzą, że niski plon narcyzów może być spowodowany ujemnymi temperaturami gleby w grudniu, styczniu, lutym i marcu.

Przezimowanie cebulic zależało w dużej mierze od odmiany (tab. 5). Wyniki trzyletnich badań wykazały najlepsze przezimowanie cebulicy syberyjskiej odmiany 'Blue' (średnio w 96,0%). Wśród odmian cebulicy dzwonkowatej najlepszy wynik uzyskała odmiana 'Queen of the Pink' (63,9%), a najgorszy 'Blue Giant' (31,8%). W roku 1998/1999 wystąpiły najmniej korzystne warunki meteorologiczne dla cebulic. Fala niskich temperatur na przełomie listopada i grudnia (-7,2; -7,7°C), spowodowała zamarznięcie gleby (tab. 1 i 2). Natomiast w styczniu gleba odmarzła a jej temperatura na głębokości 5 cm utrzymywała się aż do lutego na poziomie od 0,0 do 1,8°C (tab. 2).

Tabela 5; Table 5

Procent przezimowania cebulic w warunkach okolic Olsztyna
w latach badań 1998–2001
Percentage of buler of *Scilla* that overwintered under the conditions
in the vicinity of Olsztyn during the years of study 1998–2001

Odmiany Cultivar (A)	Lata badań Year of study (B)			Średnie dla odmian Mean for cultivar (A)
	1998/1999	1999/2000	2000/2001	
	odmiany x lata badań cultivars x year of study			
<i>Scilla sibirica</i> HAW. Blue	96,3 e	96,3 c	95,4 e	96,0 d
<i>Scilla campanulata</i> AFF. White 'Triumphator	48,0 b	51,8 bc	48,9 b	49,6 b
<i>Scilla campanulata</i> AFF. Blue Giant	29,6 a	34,3 a	31,5 a	31,8 a
<i>Scilla campanulata</i> AFF. Queen of the Pink	61,1b ed	66,7 d	63,9 cd	63,9 c
Średnie dla lat badań Mean values for year of study (B)	58,8 a	62,3 a	59,9 a	
NIR _{0,05} dla A = 7,78; dla B = różnice nieistotne; dla AB = 13,47 LSD _{0,05} for A = 7,78; for B = insignificant; for AB = 13,47				

Objaśnienie: patrz tabela 1; Explanation: see Table 1

Wpływ warunków meteorologicznych na przezimowanie cebulic nie ma potwierdzenia w literaturze, natomiast HETMAN [1996] badał stopień przezimowania tulipanów. Autor ten stwierdził, że niekorzystnie na przezimowanie tulipanów wpływają wahania temperatury, które powodują kilkakrotne zamarzanie i rozmarzanie gleby w czasie zimy. Powstające przy tym ruchy gleby uszkadzają korzenie roślin cebulowych.

Badane odmiany czosnka ozdobnego najlepiej przezimowały w drugim roku badań (96,5%) – tab. 6. W pozostałych latach ich procent przezimowania wynosił odpowiednio 91,9% w roku 1998/1999 i 93,3% w roku 2000/2001. Z badanych czosnków najlepiej przezimowała, średnio w analizowanych latach, odmiana 'Purple Sensation' (99,4%) i czosnek złocisty (95,7%), zaś najslabiej czosnek czarnopurpurowy (86,1%). Zbliżone wyniki uzyskała WAŻBIŃSKA i in. [2001]. Najkorzystniejszy układ warunków meteorologicznych dla czosnków zanotowano w roku 1999/2000. Temperatura gleby na głębokości 10 cm w październiku wyniosła średnio 9,6°C (tab. 3), a powietrza 7,4°C (tab. 1 i 2), co sprzyjało ukorzenianiu cebul. O ukorzenianiu zdecydowały również opady deszczowe, które okazały się w tym miesiącu wyższe od sumy z wielolecia o 13,2 mm (tab. 3). W miesiącach zimowych (grudzień, styczeń, luty) gleba na głębokości 10 cm miała temperaturę dodatnią wynoszącą od 0,4 do 2,6°C (tab. 2), a temperatury powietrza były wyższe od średnich temperatur z wielolecia (tab. 1). Znajduje to potwierdzenie w badaniach SZLACHETKI [1969], który podkreśla, że najlepsze warunki wzrostu i rozwoju dla roślin cebulowych zapewnia długa, chłodna i wilgotna jesień oraz krótka, śnieżna i dość łagodna zima.

Tabela 6; Table 6

Procent przezimowania czosnków ozdobnych
w warunkach okolic Olsztyna w latach badań 1998–2001
Percentage of bulbs of *Allium* that overwintered under the
conditions in the vicinity of Olsztyn during the years of study 1998–2001

Gatunki Species (A)	Lata badań; Year of study (B)			Średnie dla gatunków Mean for species (A)
	1998/1999	1999/2000	2000/2001	
	Gatunki x lata badań Species x year of study			
<i>Allium moly</i> L.	91,7 bc	100,0 c	95,3 cde	95,7 b
<i>Allium atropurpureum</i> WALDST. et KIT.	85,2 a	88,0 ab	85,2 a	86,1 a
<i>Allium aflatunense</i> B. FEDTSCH.	91,7 bc	98,1 de	93,5 cd	94,4 b
<i>Allium aflatunense</i> B. FEDTSCH. Purple Sensation	99,1 c	100,0 c	99,1 c	99,4 c
Średnie dla lat badań Mean values for year of study (B)	91,9 a	96,5 a	93,3 a	
NIR _{0,05} dla A = 2,55; dla B = 2,21; dla AB = 4,80 LSD _{0,05} for A = 2,55; for B = 2,21; for AB = 4,80				

Objaśnienie: patrz tabela 1; Explanation: see Table 1

W latach badań 1998–2001 krokusy przezimowały w zbliżonym procencie (od 86,1 do 88,0 %) – tab. 7. Najlepiej przezimowały bulwy odmiany 'Zwanenburg Bronze' (88,0%) w roku 1999/2000 i średnio z trzech lat badań – 86,7%, zaś najslabiej odmiana 'Grandiflora' (81,5%) w roku 1998/1999 i średnio z badanych lat – 83,3%. Na przezimowanie krokusów w pierwszym roku badań (1998/1999) mogła mieć wpływ temperatura gleby w grudniu, która na głębokości 5 cm

wahała się od $-0,4$ do $1,1^{\circ}\text{C}$ (tab. 2). Natomiast niewielkie opady deszczu w październiku w 2000 roku (2,7 mm), mogły stworzyć niekorzystne warunki wilgotnościowe gleby (tab. 3). Z badań SZLACHETKI i DROZDA [1990] wynika, że o przezimowaniu krokusów decydują ujemne temperatury występujące w grudniu. Z kolei LASKOWSKA [1980] podaje, że wysoka wilgotność gleby decyduje o powodzeniu w uprawie krokusów.

Tabela 7; Table 7

Procent przezimowania krokusów
w warunkach okolic Olsztyna w latach badań 1998–2001
Percentage of bulbs of *Crocus* that overwintered
winter under conditions in the vicinity of Olsztyn during
the years of study 1998–2001

Odmiany; Cultivar (A)	Lata badań; Year of study (B)			Średnie dla odmian; Mean for cultivar (A)
	1998/1999	1999/2000	2000/2001	
	odmiany x lata badań cultivars x year of study			
<i>Crocus vernus</i> (L.) HILL. Purpureus Grandiflorus	81,5 a	85,2 ab	83,3 ab	83,3 a
<i>Crocus chrysanthus</i> (HERB.) HERB. Blue Pearl	87,0 ab	85,2 ab	86,1 ab	86,1 ab
<i>Crocus chrysanthus</i> (HERB.) HERB. Zwanenburg Bronze	86,1 ab	88,0 b	86,1 ab	86,7 ab
Średnie dla lat badań Mean values for year of study (B)	84 a	86,1 a	85,2 a	
NIR _{0,05} dla A = 3,01; dla B = różnice nieistotne; dla AxB = 5,64 ISD _{0,05} for A = 3.01; for B = insignificant; for AB = 5.64				

Objaśnienie: patrz tabela 1; Explanation: see Table 1

Tabela 8; Table 8

Procent przezimowania śnieżników
w warunkach okolic Olsztyna w latach badań 1998–2001
Percentage of bulbs of *Chionodoxa* that overwintered under the
conditions in the vicinity of Olsztyn during the years of study (1998–2001)

Gatunki Species (A)	Lata badań; Year of study (B)			Średnie dla gatunków Mean for species (A)
	1998/1999	1999/2000	2000/2001	
	gatunki x lata badań species x year of study			
<i>Chionodoxa gigantea</i> WHITTALL	97,2 a	97,2 a	97,2 a	97,2 a
<i>Chionodoxa luciliae</i> BOISS.	98,1 a	97,2 a	97,2 a	97,5 a
Średnie dla lat badań Mean for year of study (B)	97,7 a	97,2 a	97,2 a	
NIR _{0,05} dla A = różnice nieistotne; dla B = różnice nieistotne; dla AB = różnice nieistotne ISD _{0,05} for A = insignificant; for B = insignificant; for AB = insignificant				

Objaśnienie: patrz tabela 1; Explanation: see Table 1

Śnieżniki w poszczególnych latach badań przezimowały w zbliżonym procencie (97,7% w roku 1998/1999; 97,2% w roku 1999/2000 i 2000/2001) – tab. 8. Przezimowanie śnieżnika olbrzymiego i śnieżnika lśniącego wynosiło średnio

97,2% i 97,5%. Najkorzystniejsze warunki meteorologiczne w uprawie śnieżników zanotowano w roku 1999/2000. Temperatura gleby na głębokości 5 cm, w październiku wyniosła 9,2°C (tab. 2) a średnia temperatura powietrza 7,4°C (tab. 1). Suma opadów w październiku i listopadzie była niższa od sumy z wielolecia o 4,1 mm (tab. 3). Natomiast maksymalna temperatura powietrza w styczniu (0,2°C) znacznie przewyższała średnią z wielolecia (-3,0°C). Podczas mrozów w lutym na glebie zalegała okrywa śniegowa (rys. 1 i 2).

Wnioski

1. Wyniki badań przeprowadzonych w okresie 1998–2001 wykazały możliwość uprawy badanych roślin cebulowych i bulwiastych w warunkach meteorologicznych okolic Olsztyna za wyjątkiem cebulicy dzwonkowatej, która przezimowała najslabiej (od 31,8 do 63,9%).
2. Wśród badanych narcyzów najlepiej przezimowały odmiany: 'Gigantic Star' (98,4%), 'Tahiti' (98,1%), 'Scarlet Gem' (97,8%) i 'Carlton' (97,8%). Cebulica syberyjska przezimowała w 96,0%. Najlepiej zimującym czosnkiem okazała się odmiana 'Purple Sensation' (99,4%). Z badanych krokusów najlepiej przezimowała odmiana 'Zwanenburg Bronze' (86,7%). Śnieżniki zaś przezimowały w ok. 97,4%.

Literatura

- GONIEWICZ J., DĄBROWSKA S., STROJNY Z. 1976/1977. *Wpływ wilgotności ziemi na dynamikę wzrostu narcyzów*. Prace Inst. Sad. i Kwiac., Ser. B, 2: 119–125.
- GRABOWSKI J. 1994. *Charakterystyka opadów atmosferycznych w RZD w Bałcynach w latach 1972–1990*. Acta Acad. Agricult. Tech. Olst. Agricult. 58: 59–67.
- HANKS G.R. 1996. *Variation in the growth and development of narcissus in relation to meteorological and related factors*. Journal of Horticultural Science 71(4): 517–532.
- HETMAN J. 1976. *Wpływ nawożenia azotowego na plon cebul tulipanów*. Annales UMCS, Sec. E, vol. XXXI, 21: 281–295.
- HETMAN J. 1996. *Wpływ warunków atmosferycznych na plonowanie roślin cebulowych*. Biuletyn Stowarzyszenia Producentów Ozdobnych Roślin Cebulowych 3/96: 7–13.
- LASKOWSKA H. 1980. *Znaczenie ściółkowania, nawadniania i nawożenia bulw krokusów*, w: *Co nowego w kwaciarstwie*. Inst. Sadow. i Kwiac., Skierniewice: 51–55.
- LASKOWSKA H. 1992. *The influence of planting dates and leaf fertilization on yield of Scilla sibirica bulbs*. Acta Horticulturae, 325: 401–407.
- NOWICKA A., GRABOWSKA K. 1989. *Charakterystyka ważniejszych elementów klimatycznych Pojezierza Warmińsko-Mazurskiego. Opady atmosferyczne*. Acta Acad. Agricult. Tech. Olst. Agricult. 50: 106–113.
- STROJNY Z. 1975. *Rozwój i plon narcyzów w zależności od wielkości cebul i różnych*

poziomów wilgotności ziemi. *Prace Inst. Sad. i Kwiac.*, Ser. B, 1: 115–127.

SZLACHETKA W.I. 1969. *Wpływ siedliska na plon cebul tulipanów (Tulipa gesneriana L.)*. *Acta Agrob.* 22(1): 89–122.

SZLACHETKA W.I. 1981. *Wpływ warunków lokalnych Wybrzeża Południowego Bałtyku na plon cebul tulipanów*. *Żesz. Nauk. SGGW-AR Ogródnictwo* 11: 25–38.

SZLACHETKA W.I. 1989. *Porównanie plenności kilku odmian tulipanów i narcyzów uprawianych na polderach Żuław Wiślanych*. *Prace Inst. Sad. i Kwiac.*, Ser. B, 14: 15–20.

SZLACHETKA W.I., DROZD W. 1990. *Wpływ warunków meteorologicznych na plon bulw krokusów w produkcji towarowej*. *Prace Inst. Sad. i Kwiac.*, Ser. B, 15: 35–40.

SZLACHETKA W.I., ROMANOWSKA F. 1990. *Wpływ warunków meteorologicznych na plon cebul narcyzów w produkcji towarowej*. *Prace Inst. Sad. i Kwiac.*, Ser. B, 15: 27–31.

WAŻBIŃSKA J., BRYCII A., PUCZEL U. 2001. *Wstępna ocena niektórych gatunków czosnków ozdobnych (Allium L.) uprawianych w warunkach Olsztyna*. VII Nauk. Konf. Szkółk. „Szkółkarstwo ozdobne na progu nowego milenium” 17–18 V, ISiK Skierniewice: 148–153.

WAŻBIŃSKA J., BRYCII A., PUCZEL U. 2002. *Wstępna ocena niektórych odmian narcyzów (Narcissus L.) uprawianych w warunkach Olsztyna*. *Biuletyn Naukowy UWM w Olsztynie* 14: 129–135.

Słowa kluczowe: przezimowanie, rośliny cebulowe, narcyzy, cebulice, czosnki ozdobne, krokusy, śnieżniki, warunki meteorologiczne

Streszczenie

W latach 1998–2001 badano przezimowanie niektórych ozdobnych roślin cebulowych i bulwiastych uprawianych w warunkach meteorologicznych okolic Olsztyna. Badaniami objęto: narcyzy: ‘Cheerfulness’, ‘Yellow Cheerfulness’, ‘Golden Ducat’, ‘Tahiti’, ‘Geranium’, ‘Scarlet Gem’, ‘Carlton’ i ‘Gigantic Star’; cebulicę syberyjską (*Scilla sibirica* HAW.) ‘Blue’; cebulicę dzwonkowatą (*Scilla campanulata* AIT.) ‘White Triumphator’, ‘Blue Giant’ i ‘Queen of the Pink’; czosnek złocisty (*Allium moly* L.); czosnek czarnopurpurowy (*Allium atropurpureum* WALDST. et KIT.) i czosnek aflatuneński (*Allium aflatunense* B. FEDTSCH.) ‘Purple Sensation’; krokusa wiosennego (*Crocus vernus* (L.) HILL.) ‘Purpureus Grandiflorus’; *Crocus Chrysanthus* (HERB.) HERB. ‘Blue Pearl’ i ‘Zwanenburg Bronze’ oraz śnieżnika olbrzymiego (*Chionodoxa gigantea* WHITTALL) i śnieżnika lśniącego (*Chionodoxa luciliae* BOISS.).

Wyniki badań przeprowadzone w okresie 1998–2001 wykazały możliwość uprawy badanych roślin cebulowych i bulwiastych w warunkach meteorologicznych okolic Olsztyna za wyjątkiem cebulicy dzwonkowej, która przezimowała najslabiej (od 31,8 do 63,9%). Wśród narcyzów najlepiej przezimowały odmiany: ‘Gigantic Star’ (98,4%), ‘Tahiti’ (98,1%), ‘Scarlet Gem’ (97,8%) i ‘Carlton’

(97,8%). Natomiast cebulica syberyjska przetrzymała w 96,0%. Najlepiej zimującym czosnkiem okazała się odmiana 'Purple Sensation' (99,4%). Z badanych krokusów najlepiej przetrzymała odmiana 'Zwanenburg Bronze' (86,7%). Śnieżniki zaś przetrzymały w granicach od 97,2 do 97,5%.

INFLUENCE OF METEOROLOGICAL CONDITIONS IN THE VICINITY OF OLSZTYN ON OVERWINTERING OF SOME DECORATIVE BULBOUS PLANTS

Jadwiga Ważbińska¹, Andrzej Brych¹, Barbara Banaszkiwicz²

¹ Department of Horticulture, University of Warmia and Mazury, Olsztyn

² Department of Meteorology and Climatology,
University of Warmia and Mazury, Olsztyn

Key words: overwinter, bulbous plants, *Narcissus*, *Scilla*, *Allium*, *Crocus*, *Chionodoxa*, meteorological conditions

Summary

During the years 1998–2001 a study on overwintering of some decorative bulbous and tuberiferous plants cultivated under conditions in the vicinity of Olsztyn was studied. The studied plants were: *Narcissus*: 'Cheerfulness', 'Yellow Cheerfulness', 'Golden Ducat', 'Tahiti', 'Geranium', 'Scarlet Gem', 'Carlton' and 'Gigantic Star'; *Scilla sibirica* HAW. 'Blue'; *Scilla campanulata* AIT.: 'White Triumphator', 'Blue Giant' and 'Queen of the Pink'; *Allium moly* L.; *Allium atropurpureum* WALDST. et KIT.; *Allium aflatunense* B. FEDTSCH. 'Purple Sensation'; *Crocus vernus* (L.) HILL. 'Purpureus Grandiflorus'; *Crocus Chrysanthus* (HERB.) HERB. 'Blue Pearl', and 'Zwanenburg Bronze'; *Chionodoxa gigantea* WHITTALL and *Chionodoxa luciliae* BOISS.

The study showed that meteorological conditions of the years 1998–2001 had no negative influence on overwintering of the studied bulbous and tuberiferous plants with the exception of *Scilla campanulata* AIT. which produced the weakest results (from 31.8 to 63.9%). Among the *Narcissus* cultivars the best results were obtained for cultivars: 'Gigantic Star' (98,4%), 'Tahiti' (98,1%), 'Scarlet Gem' (97,8%) i 'Carlton' (97,8%). *Scilla sibirica* HAW. overwintering in 96,0%. 'Purple Sensation' overwintering best among *Allium* cultivars (99,4%) and 'Zwanenburg Bronze' among *Crocus* cultivars (86,7%). The results for *Chionodoxa* BOISS. were from 97.2 to 97.5%.

Prof. dr hab. Jadwiga **Ważbińska**
Katedra Ogrodnictwa
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski
ul. Prawocheńskiego 21
10-957 OLSZTYN
e-mail: jwaz@moskit.uwm.edu.pl